

קובץ נלווה למצגת - כיתות א-ג

לפניכם כמה נקודות שאפשר להתייחס אליהן בקשר לכרטיסי השנה הטובה המופיעים במצגת.
© כל הברכות לקוחות מאוסף ישראליאנה של האספן הדי אור.

- נעשה שינוי בדגל ישראל: מגן הדוד אינו כחול, במרכז מגן הדוד מופיעה דמות, ומסביבו כיתוב - חוזה מדינת ישראל.
- אם הם לא מזהים את הדמות תוכלו להציג להם [תמונה של בנימין זאב הרצל](#), וכדאי לומר עליו כמה מילים - לא כל התלמידים מכירים או זוכרים אותו. הרצל מכונה "חוזה מדינת ישראל" כפי שכתוב על הדגל.
- מלבד הכחול והלבן מופיעים צבעים נוספים - צהוב ואדום. אולי אלה הצללות? את אותם גוונים אפשר לראות גם בתוך מגן הדוד ובשוליו - האם זה תורם משהו? לדוגמה: יהיו ילדים שאולי יגידו שזה כמו אור שיוצא מדמותו של הרצל. (הערה: ייתכן שהסיבה היא פשוט מגבלת הצבעים בדפוס שנועדה להוזיל עלויות)
- יש כאן שילוב בין ברכה מסורתית "כתיבה וחתומה טובה" לבין איחול שמתאים לתקופה שבה נוצרה הגלויה: שתהיה זו "שנת ושבנו בנינו לגבולם" - איחול שהיהודים יעלו למדינת ישראל מתוך התפיסה שזהו ביתם הלאומי. מה אפשר ללמוד מהשילוב של ברכה דתית-מסורתית וברכה אקטואלית?
- הפנו את תשומת ליבם לשנה שבה נוצר הכרטיס - 1 שנתיים אחרי קום המדינה, שהיא המימוש של החזון של הרצל. 2 בשנה זו ובשנים הקרובות לה יהודים רבים עלו למדינה החדשה, וגם זה היה מימושו של חזון.

1950

- נוף ישראלי: שילוב של מרכיבי נוף טבעיים (ימת הכנרת, עצים, הרים) ולא טבעיים (בתים). המישור הקדמי נעשה באמצעות הדבקה של חול ממשי - מרכיב אמיתי של הנוף הוכנס לתוך הגלויה.
- שאלו את התלמידים מה האווירה שעולה מהציור ומהצבעים שלו. ייתכן שיאמרו מילים כמו "שלווה", "שקט", "שמחה"... הצבעוניות עליזה ובהירה, סירות המפרש לבנות.
- הפנו את תשומת לב התלמידים לכיתוב "טבריה" בתחתית הכרטיס וספרו להם שהגלויה הזאת היא חלק מסדרה גדולה של כרטיסי שנה טובה שעליהם מצוירים מקומות שונים בארץ. ספרו לתלמידים שלפני קום המדינה ובעשורים הראשונים לקיומה (עד שנות השמונים) שרו זמרים רבים שירי אהבה לארץ ישראל (תוכלו להשמיע להם שיר כזה, לדוגמה: [עוד לא תמו כל פלאיך](#)). הכנרת עצמה המתוארת בגלויה זו זכתה להרבה מאוד שירים (תוכלו להשמיע שיר, לדוגמה: [שירי לי כנרת](#)).

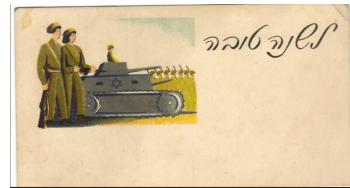

שנות ה-60

שנות ה-40

- אם התלמידים אינם מכירים את מה שמופיע בתמונה, אפשר להקדים ולהסביר להם. למשל, מה הפעולה שעושה החקלאי? היא כתובה מתחת לציור. מהו מגדל מים?
- מה כתוב על הברכה? (חוץ ממה שהוסיף האדם ששלח את הגלויה)
- מה הכוונה ב"גאולה תתנו לארץ" (חלק מפסוק בויקרא, כה כד)? התפיסה הציונית של גאולת הארץ על ידי רכישה של קרקעות מורכבת מדי לגיל זה, וברוב המקרים עדיין לא מתאים להעלות את הנושא הזה, אבל בהחלט אפשר לדבר על החשיבות המרכזית שנתנה הציונות לעבודת האדמה ולקשר של האדם אל הארץ ואדמתה.

שנות ה-50

- הפנו את תשומת ליבם של הילדים לתיאור של החיילים בשלושה מישורים (שני חיילים במישור קדמי, חייל על הטנק, וטור של חיילים מאחור), להוספת מגן הדוד על גבי הטנק - הסצנה לא מציאותית אלא סמלית.
- אחד הביטויים לעצמאות של מדינה הוא קיומו של צבא שמגן על גבולותיה. הידיעה שיש לנו את צה"ל שמגן עלינו עוררה גאווה והזדהות רבה בקרב הציבור במדינת ישראל הצעירה.
- מה הקשר בין תיאור של חיילי צה"ל על גבי גלוית שנה טובה לבין האיחול "לשנה טובה"? הילדים יכולים לפרש את זה בדרכים שונות: יהיו שיאמרו שמעצב הגלויה רצה לומר שבזכות צה"ל תהיה לנו שנה טובה של ביטחון, ויהיו שיאמרו שהמטרה הייתה לאחל שנה טובה לחיילים ששומרים עלינו.

שנות ה-50

- הפנו את תשומת ליבם של התלמידים לאווירה בציור שנוצרת הן בשל הריקוד של הילדים, והן בשל הצבעים שבתמונה והשמיים הבהירים.
- ספרו להם שילדים (כמוהם) מאז ומתמיד סימלו תקווה לעתיד טוב יותר. הפנו את תשומת ליבם לכך שהילדים רוקדים על רקע התיישבות כפרית עם מגדל מים במרכזה (וכנראה גם בצד ימין), שהילדה נראית שמחה ואוחזת פרח בידה, ושהילד מחזיק דגל. מה המשמעות של כל אלה, וכיצד הם קשורים לאיחול בתחתית הגלויה "לשנה טובה תכתבו"?
- אם התלמידים בשלים לכך, אפשר לדבר איתם על השילוב (שקיים בכל הגלויות אבל כאן במיוחד) בין ברכה שהיא מסורתית לבין דימוי ציוני מודרני. בשונה מברכות אחרות, בטקסט אין שום התייחסות לציונות ולתקופה שבה נוצרה הגלויה.

- ספרו לילדים שלאחר קום המדינה החלה עלייה המונית של יהודים מכל רחבי העולם. עלייה זו נעשתה דרך הים, ולא באמצעות מטוסים כפי שראינו בעלויות מאוחרות יותר. העלייה של יהודים מכל רחבי העולם למדינת ישראל היא ערך מרכזי בציונות,

וכך גם נכתב במגילת העצמאות: "מדינת ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקניבון גלויות".

- הפנו את תשומת לב הילדים לשיירת האוניות שמופיעה בציור שמבטאת את האופי ההמוני של העלייה, למטוסים החגים בשמיים (רמז לעוצמתה הצבאית של המדינה הצעירה?), לשלט "ברוכים הבאים לישראל" ולמילה "גאולה" שמופיעה על הסירה האדומה.

- הגלויה הזאת כוללת צילום ולא ציור. זהו צילום אקטואלי והיסטורי בו זמנית - בשנת 1948 האירוע המצולם נחשב כבר להיסטוריה, אבל האנשים שרכשו את הגלויה היו קרובים בזמן לאירוע זה, ורבים מהם גם היו בארץ כשהוא התרחש - השמחה אחרי ההצבעה באו"ם על הקמת מדינת ישראל.
- בקשו מהתלמידים להתרשם מהאווירה שבגלויה, לדמיין את הקולות, לראות עד כמה היה האירוע המוני (רואים מאחור שיש המשך, הצדדים קטועים ורומזים לאנשים נוספים שהיו שם).
- אפשר להתמקד בדמות אחת ולנסות לנחש מה היא חושבת ואיך היא מרגישה. הכניסו את התלמידים לאווירה: מדובר באנשים שחלמו וגם עשו מעשה כדי שתקום כאן מדינה יהודית, הם חיו תחת שלטון בריטי, ואז... מתקבלת באו"ם החלטה שתקום מדינה יהודית בארץ ישראל. הם יוצאים לרחובות לחגוג את האירוע.

1948

- בדצמבר 1977, במהלך שיחות השלום בין ישראל למצרים, המריאה טיסה ראשונה של אל על למצרים. אל על היא חברת התעופה הלאומית של ישראל, וכשהיא טסה למדינה שהיא מדינת אויב, מדובר באירוע בעל חשיבות היסטורית. תוכלו [להציג לתלמידים את האירוע שקדם לטיסה זו](#), בנובמבר באותה שנה, כשמטוסו של נשיא מצרים נחת בישראל - אולי המטוס שבגלויה הוא גם תזכורת לאירוע מרגש זה (אפשר לדבר על טיסה כקשר בין מדינות, ואולי אפילו להזכיר את התקופה שבה אנו חיים כיום כשכמעט ואין טיסות למדינות אחרות).
- דגלי שתי המדינות מתנופפים - את דגל ישראל רואים במישור הקדמי. על גבי המטוס מופיעה המילה "שלום" בעברית ובערבית, ובתחתית הגלויה מופיעים איחולי שנה טובה בשלוש שפות - עברית, אנגלית וצרפתית.
- הקיטוע של המטוס והחרטום שמופנה לשמאל נותנים תחושה שבעוד רגע הוא יצא לדרכו.

1978